

STOPIEŃ II
KONKURSU GEOGRAFICZNEGO
dla uczniów gimnazjów i oddziałów gimnazjalnych szkół
województwa pomorskiego
rok szkolny 2018/2019
14 grudnia 2018 r.

Temat: Podróże po Afryce, Australii i Antarktydzie

Instrukcja:

1. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 15 zadań.
2. Czytaj bardzo uważnie wszystkie teksty, w których znajdziesz potrzebne informacje.
3. W zadaniach zamkniętych spośród podanych odpowiedzi wybierz jedną właściwą i zakreśl ją znakiem **X**.

Przykład: A B C ~~X~~

Jeśli przez pomyłkę zakreślisz nieodpowiednią literę, otocz ją kółkiem, po czym zakreśl znakiem **X** właściwą literę.

Przykład: A B C ~~X~~

4. Odpowiedzi w zadaniach otwartych wpisz w wyznaczone miejsca pod treścią zadań.
5. Gdy popełnisz błąd w zadaniach otwartych, przekreśl złą odpowiedź i obok napisz poprawną.
6. Do udzielania odpowiedzi używaj czarnego lub niebieskiego długopisu albo atramentu.
7. Nie używaj korektora.

Na rozwiązanie zadań masz 90 minut.

Życzę powodzenia

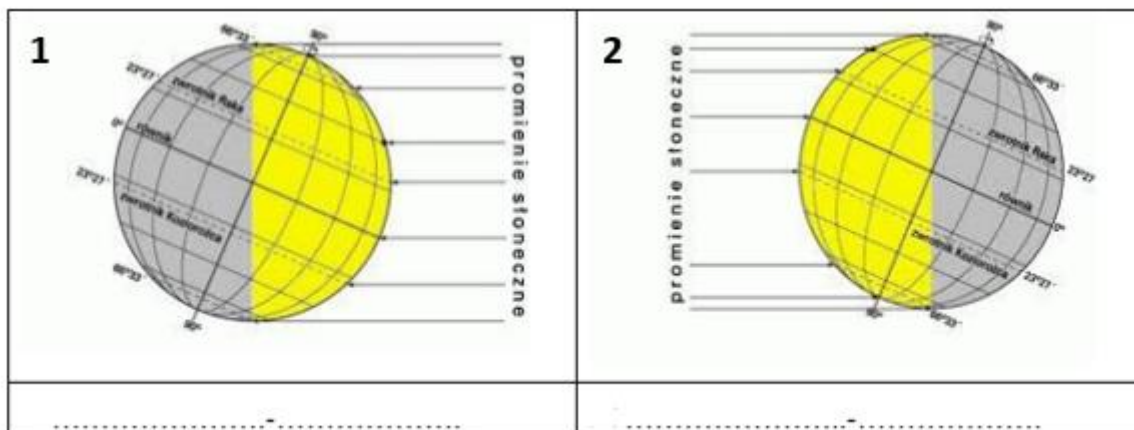
Ewa Maria Tuz

KARTA PUNKTOWANIA

Nr zadania	Liczba punktów	Uzyskane punkty
1.	8	
2.	6	
3.	9	
4.	6	
5.	8	
6.	5	
7.	4	
8.	11	
9.	12	
10.	10	
11.	1	
12.	12	
13.	1	
14.	1	
15.	6	
Razem	100	

Zadanie 1 (0 – 8 pkt.)

Polecenia 1 i 2 wykonaj na podstawie poniższych rysunków przedstawiających oświetlenie Ziemi.

źródło: [http:// geografia_liceum.republika.pl](http://geografia liceum.republika.pl)

1. Wpisz pod każdym rysunkiem datę i nazwę pory roku, która rozpoczyna się w Sydney.
2. Uzupełnij tabelkę wpisując poprawne numery rysunków obok opisu.

l.p.	Nr rysunku	Opis
1.		Dzień w Sydney jest dłuższy niż na równiku.
2.		Dzień polarny jest na kole podbiegunowym południowym.
3.		Noc polarna jest na biegunie północnym.
4.		Na równiku jest równonoc.
5.		Na Zwrotniku Koziorożca słońce góruje na wysokości 90°.
6.		Noc w Sydney jest dłuższa niż w Warszawie.
7.		Słońce góruje wyżej na półwyspie Jork niż w Sydney.

Zadanie 2 (0 – 6 pkt.)

Podane informacje przyporządkuj właściwemu ruchowi Ziemi stawiając symbol X w odpowiednim wierszu tabeli.

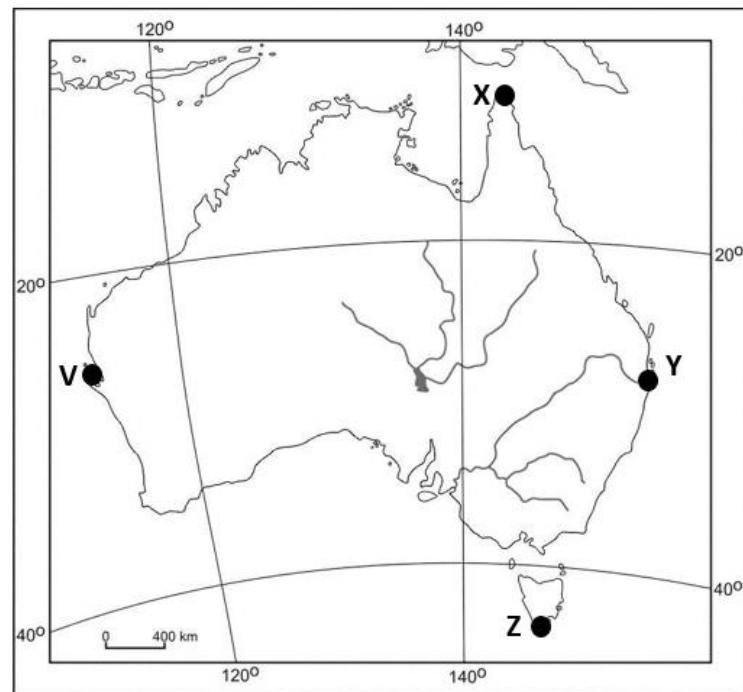
L.p.	Skutki ruchów Ziemi	Ruch Ziemi	
		obiegowy	obrotowy
1	efekt Coriolisa,		
2	występowanie dnia polarnego		
3	zmiana wysokości Słońca nad horyzontem w czasie górowania,		
4	zmiana miejsc wschodu i zachodu Słońca,		
5	różnice czasu w różnych miejscach na Ziemi,		
6	pozorny ruch Słońca i innych gwiazd na nieba w ciągu doby		

Zadanie 3 (0 – 9 pkt.)

Wykonaj polecenia na podstawie zamieszczonej obok mapy Australii

1. Uzupelnij tabelę, wpisując symbol przyporządkowania zaznaczonym przylądkom na mapie oraz ich poprawne nazwy.

Symbol na mapie	Nazwa przylądka Australii	Współrzędne geograficzne	
		10° S	142° E
		43° S	147° E
		26° S	113° E
		28° S	153° E

2. Zamieszczone obok zdjęcia przedstawiają dwa przylądki Australii. Wpisz poprawne nazwy przylądków przedstawionych na tych zdjęciach.

Zdjęcie nr 1 przedstawia Przylądek

.....

Zdjęcie nr 2 przedstawia Przylądek

.....

3. Rozciągłość południkowa Australii wynosi (zaznacz poprawną odpowiedź):

- A. 1445,6 km,
- B. 2112,8 km,
- C. 2699,6 km,
- D. 3669,6 km.

4. Australia położona jest w (zaznacz poprawną odpowiedź):

- A. w jednej strefie czasowej,
- B. w dwóch strefach czasowych,
- C. w trzech strefach czasowych,
- D. w czterech strefach czasowych.

5. Australia posiada 8222 wysp w obrębie jej granic morskich. Zaznacz zestaw, w którym wszystkie wymienione nazwy odnoszą się do nazw wysp należących do Australii.

- A. Tasmania, Wyspa Kinga, Wyspy Salomona,
- B. Wyspa Melville'a, Wyspa Lord Howe, Queensland
- C. Wyspa Flindersa, Wyspa Kangura, Wielka Wyspa Piaszczysta,
- D. Australia Południowa, Terytorium Północne, Wyspa Bathursta.

Zadanie 4 (0 – 6 pkt)

Dopisz nazwę kontynentu do poniższych zdań, które go opisuje.

1. Najwyższym szczytem tego kontynentu jest góra wulkaniczna o wysokości 5895 m. n.p.m.

Kontynent:

2. W jednym z krajów tego kontynentu, pogłowie owiec jest kilkukrotnie większe niż liczba ludności.

Kontynent:

3. Rdzenna ludność tego kontynentu to wyłącznie czarna odmiana człowieka.

Kontynent:

4. Gęstość zaludnienia w największym państwie tego kontynentu wynosi niewiele ponad 17 os./km².

Kontynent:

5. Pustynia stanowi prawie całą powierzchnię tego kontynentu.

Kontynent:

6. Kontynent ten podlega ruchom tektonicznym prowadzącym do jego podziału na dwie części.

Kontynent:

Zadanie 5 (0 – 8pkt)

Wykonaj polecenia na podstawie zamieszczonego obok fragmentu mapy.

1. Wpisz poprawną nazwę jeziora

2. Uzupełnij zdanie:
Jezioro to położone jest w Kotlinie

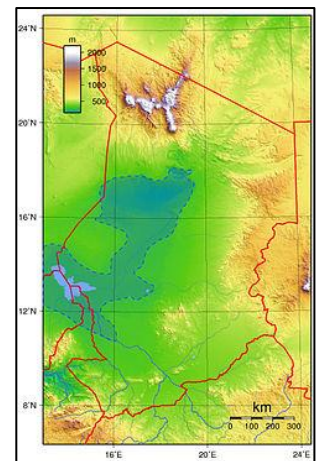
3. Na pograniczu ilu państw położone jest to jezioro? Wpisz poprawną liczbę.

Na pograniczu państw.

Są to

4. Jest jeziorem (zaznacz poprawną odpowiedź):

- A. należącym do zlewiska Oceanu Atlantyckiego,
- B. należącym do zlewiska Morza Śródziemnego,
- C. należącym do zlewiska Oceanu Indyjskiego,
- D. obszaru bezodpływowego.

Zadanie 6 (0 – 5 pkt)

Wpisz obok poniższych zdań literę P jeśli zdanie jest prawdziwe a literę F przy zdaniu fałszywym.

- 1. Katinga to suchy step w Australii.
- 2. Rodzaj sawanny zależy od rocznej sumy opadów.
- 3. Widne lasy rozwijają się w klimacie podrównikowym z porą suchą trwającą od 4 do 7 miesięcy.
- 4. Gleby lasów równikowych, tzw. bielice równikowe, są bogate w próchnice ponieważ bujny las dostarcza duże ilości substancji organicznych.
- 5. Saharę, największą pustynię świata tworzą głównie ergi.

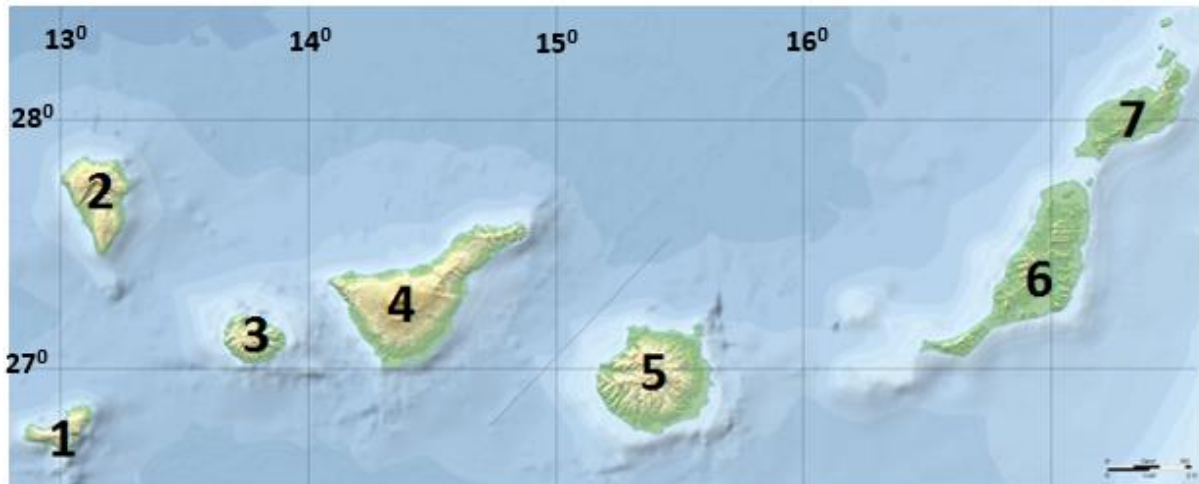
Zadanie 7 (0 – 4 pkt)

Przeczytaj uważnie poniższy tekst. Podkreśl ciągłą linią tylko zawarte w nim błędy.

Podstawowym zespołem roślinnym w strefie równikowej jest wiecznie zielony las. Jest to jednogatunkowe zbiorowisko roślin tworzących kilka warstw. Najwyższe drzewa osiągają 6 m. wysokości. W niższej warstwie występują liczne korzenie podporowe i sukulenty zwane lianami. Las równikowy wykazuje wyraźny rytm wegetacyjny zależny od pór roku.

Zadanie 8 (0 – 11 pkt)

Wykonaj poprawnie polecenia na podstawie poniższego fragmentu mapy.

1. Wpisz poprawną nazwę archipelagu:
2. Wpisz poprawną odpowiedź na pytanie. Jakie jest pochodzenie geologiczne tych wysp?
.....
3. Uzupełnij zdanie: Wyspy te wchodzą w skład regionu geograficznego noszącego nazwę
.....
4. Zapisz nazwę państwa, którego regionem są te wyspy.

Nazwa Państwa
5. Wpisz, do tabeli, poprawne nazwy wysp oznaczone na mapie numerami od do 7.

Nr na mapie	Nazwa wyspy	Nr na mapie	Nazwa wyspy
1		4	
2		5	
3		6	
		7	

Zadanie 9 (0 – 12 pkt)

Uzupełnij poprawnie poniższą tabelę wpisując obok opisu nazwę państwa oraz numer przyporządkowania na mapie zamieszczonej obok.

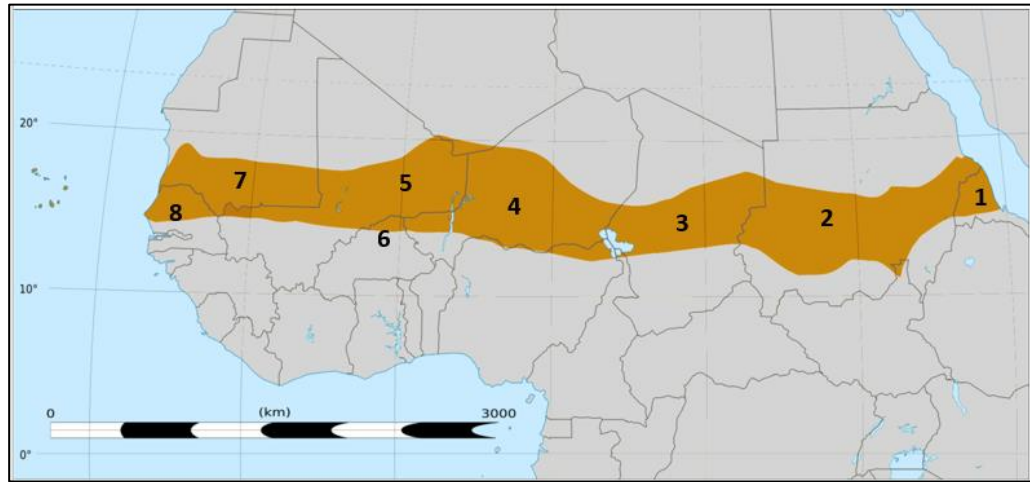

Nr na mapie	Opis	Nazwa Państwa
	Czołowy górniczy kraj Afryki. Zajmuje pierwsze miejsce w Afryce i 7 na świecie pod względem światowej produkcji węgla kamiennego oraz złota. Jest zdecydowanym liderem wydobycia platyny oraz największym w Afryce i 6 na świecie producentem żelaza.	
	Jeden z najbiedniejszych krajów świata, mający zarazem jedno z najbogatszych zasobów surowców na świecie. Kraj ten jest drugim największym w Afryce i 4 na świecie dostawcą diamentów i największym światowym producentem kobaltu oraz największym afrykańskim producentem miedzi.	
	Gospodarka tego kraju ze względu na trwające niemal bezustannie przez ćwierćwiecze działania wojenne znajduje się w stanie dezorganizacji. ONZ zalicza to państwo do grupy najłabiej rozwiniętych państwa świata. Pomimo bogatej bazy surowców naturalnych, dochody na mieszkańca należą do najniższych na świecie. Wydobycie ropy naftowej i związane z tym przedsięwzięcia są głównym źródłem dochodów, dając 45% PKB i stanowią 90% eksportu.	
	Gospodarka tego kraju cechująca się wysokim PKB, oparta jest na przemyśle naftowym. Największy w Afryce i 13 na świecie największy producent ropy naftowej, znajduje się też na 3 w Afryce i 28 na świecie miejscu w wydobyciu gazu ziemnego.	
	Większość obywateli tego kraju pracuje w rolnictwie. Jest to jedno z najbiedniejszych państwa na świecie, jest 4 największym na Ziemi i pierwszym w Afryce producentem uranu. Ponadto wydobywa się kasyteryt oraz pewne ilości węgla i złota.	
	Jeden z najbogatszych krajów Afryki, o stosunkowo wysokim poziomie zatrudnienia w usługach co spowodowane jest rozwojem turystyki i transportu. Zajmuje 26 miejsce na świecie w produkcji żelaza, 29 w wydobyciu ropy naftowej i 16 w wydobyciu gazu. Posiada jedną z największych hydroelektrowni w Afryce.	

Zadanie 10 (0 – 10 pkt)

Poniższe polecenia wykonaj na podstawie fragmentu zamieszczonej poniżej mapy.

- Na mapie ciemniejszym kolorem zaznaczono region geograficzny Afryki. Zapisz poniżej nazwę tego regionu.

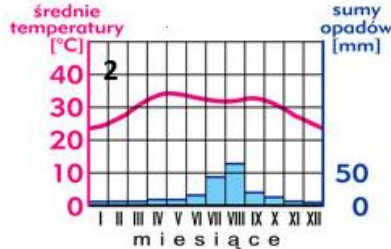
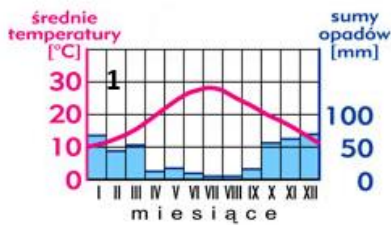

Nazwa regionu

- Dopisz poprawną nazwę państwa do numeru, który jest mu przyporządkowany na mapie.

Nr na mapie	Nazwa państwa	Nr na mapie	Nazwa państwa
1		3	
5		7	

- Wpisz poprawny numer klimatogramu, który przedstawia cechy klimatu tego regionu.

Klimatogram nr

- Wpisz obok poniższych zdań literę P jeśli zdanie jest prawdziwe a literę F przy zdaniu fałszywym.

- W regionie tym w części północnej nie występują drzewa, a jedynie płąty wieloletnich traw. Na południu roślinność tworzy zwartą pokrywę, pojawiają się drzewa akacji, a w dolinach okresowych rzek lasy galeriowe.
- Na obszarze tego regionu od dawna wykształcił się specyficzny system hodowli polegający na wędrowce ludzi ze stadami zwierząt.
- Buszmeni, czyli wędrowni pasterze doskonale znający warunki naturalne, co roku przepędzają stada zwierząt tradycyjnie ustalonymi szlakami.
- Ograniczeniem wędrowek w kierunku południowym jest występowanie muchy tse-tse roznoszącej naganę – chorobę zwierząt, która praktycznie uniemożliwia hodowlę bydła i koni w Afryce Środkowej.

Zadanie 11 (0 – 1 pkt)

Zamieszczone obok zdjęcie wykonano w jednym z państw Afryki.

Uzupełnij poniższe zdania.

Zdjęcie wykonano w

Zdjęcie przedstawia:

.....

Zadanie 12 (0 – 12 pkt)

Uzupełnij poniższą tabelę wpisując poprawną nazwę rośliny uprawianej w Afryce obok opisu oraz numer ilustracji przedstawiającej tę roślinę.

Opis rośliny uprawnej	Nazwa tej rośliny	Nr ilustracji
Jest najważniejszym zbożem na świecie, jednak w Afryce uprawy tego zboża są zlokalizowane jedynie w krajach arabskich. W Egipcie udział procentowy w areale jest jednym z największych na świecie. Intensywne uprawy znajdują się również na południowym wschodzie kontynentu		
Należy do najważniejszych roślin żywieniowych w Afryce. Odgrywa ważną rolę w wyżywieniu w krajach słabo rozwiniętych. to rodzaj roślin jednorocznych należący do rodziny wiechlinowatych.		
Roślina uprawna, bylina o nazwie wilec ziemniaczany, powszechnie uprawiana w strefie międzyzwrotnikowej, na obszarach o wilgotnym i ciepłym klimacie. Głównymi producentami w Afryce są Uganda, Nigeria.		
Roślina pochodzi z wilgotnych lasów tropikalnych Ameryki Południowej i Środkowej, poza tym jest szeroko rozpowszechniony w uprawie. Obecnie największe powierzchnie upraw znajdują się w Afryce. Z nasion wytwarza się proszek oraz masło.		
Jest to roślina jednoliścienna, powszechnie uprawiana dla owoców. Uprawiana jest w rejonach tropikalnych i subtropikalnych Afryki Wschodniej, Zachodniej i Południowej (m.in. w Kamerunie, Nigerii, Wybrzeżu Kości Słoniowej, Demokratycznej Republice Konga, Ghanie, Burundi, Kenii, Rwandzie, Tanzanii, Ugandzie)		
Owoce są głównym celem uprawy. Są słodkie, mają mięsisto-mazisty miąższ i są bardzo pożywne. Zawierają ponad 50% cukrów i witaminy. Wyróżnia się dwa ich rodzaje		

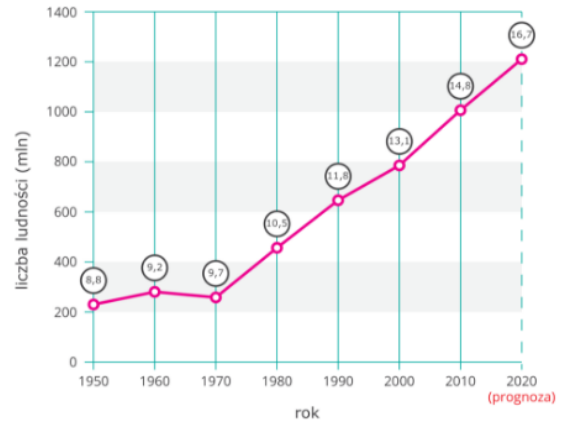
Zadanie 13 (0 – 1 pkt)

Zamieszczony obok diagram przedstawia zmiany liczby ludności w Afryce. W latach 1950–2010 zanotowano w Afryce niespotykany na żadnym innym kontynencie wzrost liczby ludności.

Zjawisko tak szybkiego wzrostu liczby ludności określane jest (zaznacz poprawną odpowiedź):

- A. eskalacją ludności,
- B. eksplozją ludności,
- C. bombą demograficzną,
- D. eksplozją demograficzną.

Afryka – zmiany liczby ludności

Zadanie 14 (0 – 1 pkt)

Na którym z wymienionych obszarów występuje największe skupienie ludności na terytorium Afryki Subsaharyjskiej (zaznacz poprawną odpowiedź)?

- A. na Wyżynie Abisyńskiej,
- B. na wyżynach Południowej Afryki,
- C. na wybrzeżach Zatoki Gwinejskiej,
- D. na północno wschodnim wybrzeżu Afryki.

Zadanie 15 (0 – 6 pkt)

Rozwiąż logogryf wpisując poprawne nazwy stolic.

Wyjaśnij hasło (nazwę obiektu geograficznego), które powstanie z liter w oznaczonej kolumnie.

1.

--	--	--	--

2.

--	--	--	--

3.

--	--	--	--	--	--

4.

--	--	--	--	--	--

5.

--	--	--	--	--	--

- 1. Stolica Egiptu,
- 2. Stolica Ghany,
- 3. Stolica Mali,
- 4. Stolica Nigerii,
- 5. Stolica Tunezji.

Hasło:

.....

Wyjaśnienie:

.....